

sített ruhák a vágyat, visszavarást, reményt jelképezik. És akkor a pilóta és a várakozó személye azonos.

A tér aztán szépségesen és immár véglegesen kinyílik: a táncosnő kilép a szobából színpada bal oldali előterébe: a padlóra osztott fényfolt vetül, olyan hatást keltve, mintha egy századfordulós villa nappalijának pompás ablakán keresztül besütne a kora reggeli nap. A térrel együtt a test is megnyílik: táncolni kezd. A tér feltárulása azonban egyszersmind a misztikus végtelenség végét is jelenti; a testé pedig valami új, másféle végtelen kezdetét.

Gold Bea, ez a különös, rezdülékeny, meleg tekintetű fiatal nő, a megmutatott és megmutatható, de lefojtott, eltemetett, majd robbanásszerűen előtörő érzelmeknek ez a finom és különös stílusú testtolmácsa a civil és karikírozott, félcivil mozgássorok izgalmas, zsúfolt rendszeréből a tiszta táncba lép. Üzemmodot vagy kifejezői, értelmezési-átadói eszköztárat módosít. Törékeny, mégis erőteljes tánc a rendhagyó fényekben izgalmas váltás: önvallo-mása során vizsgálódva, megmutatkozva mintha nézőpontot váltana, vagy más szögből mutatná meg kutatása tárgyát: életének közelmúltban lezárult, első harminc évét. A táncosnő kimozdul az „ablaktáblákon” átütő fényből, és egyre mélyebben hatol be a színi mélybe: a színpadra – mozgásirányát kijelölve – vékony, egyre erősödő, fehér fénycsíkok vetülnek, sorban, egymás után. Hátról, jobbról egyetlen reflektor gyullad fel, fénye a pálcikákra merőlegesen, átlót képezve szalad a térség közepe felé.

Orrunk előtt a menedék, a régimódi tárgyakkal zsúfolt szobácska, melybe lakója visszatér. A szegletet immár tágas, puritán, szép fényekkel berendezett, üres tér fogja közre kétoldalt. A játékos visszajön. Rendet tesz. Belép a szekrénybe, melynek hátlapja vászon csupán, így a zártnak mutatott ládából hátulról, a takarásból – a bűvészek varázsdobozához hasonlóan – ki-be lehet rakodni. A szekrényben most csupán az óra van, és a lány, aki magára húzza az ajtót. Besötétedik: a szekrényajtón át valami sárgán világítani kezd. Időbe telik, míg megérti az ember, mit lát. Az ajtó középső, hosszú táblája felületébe vágott áttört formákat látunk hátulról megvilágítva. A lámpa fénye felfelé halad: animációs fil-

mes mozgásfázisokban, visszafelé mutatja egy apró ejtőernyős földet érését. A fény úgy halad, mint a liftek kijelzőjén, amelyen mindig az a szám van megvilágítva, ahányadik emeleten a felvonó éppen tart. A pilóta túlélte a zuhanást. A zuhanás nem is létezett, mert az ejtőernyős ugrás visszafelé lejátszva meg nem történtté tétetett – számos nép hagyományaiából ismerjük a visszafelé játszást mint bajúzó, sorsfordító ritust.

„Saját fejlődésem úgy jelenik meg előttem, mint külső fizikai és a belső személyes időben való utazás, melynek során a váratlan találkozások, a korábban elképzelhetetlen élmények, a nem mindennapira való várakozás, a tévelygés, fordulat, útkeresés adják a reményt, s talán a remény a legfőbb mozgató” – idézi színlapján Gold Bea Tadeusz Kantort. *Idomított pilóta* című játéka néha nehezen dekódolható, de alapvetően és feltétlenül izgalmas képeiben magányosan vállalkozik megmutatni a maga keresésének helyzeit. Színre viszi, megragadja, és érzékenyen jeleníti, testesíti meg önnön személyiségrészeit, a bensőjében lappangó izgalmas, néha szorongató sokféleséget. Szólója nemes vállalkozás, mentes a megmutatkozási kényszer zavarba ejtő kínlásától. Egy tapasztalt, szerény és izgalmas személyiség számvetése, mely elismerő figyelmet érdemel.

LADJÁNSZKI MÁRTA: PALLOS (Trafó)

KOREOGRÁFIA: Ladjászki Márta. **ZENE:** Jávorka Ádám. **FÉNY:** Németh Richárd. **HAJ:** Szarka Betti és Bagyánszki Ákos. **SMINK:** Juhász Edit. **KOSZTUM:** Pillangó.

TÁNCOLJÁK: Berger Gyula és Ladjászki Márta.

GOLD BEA: IDOMÍTOTT PILÓTA (Artus Stúdió)

KÖZREMŰKÖDŐ: Lipka Péter. **ZENE:** Alfred Schnittke, John Cage, Daniel Haikalo. **FÉNY:** Gold Attila. **DISZLETEMEK:** Kecskés Zoltán, Duliskovich Bazil. **KELLÉK:** Sipos Orsolya, Nagy Géza. **KOREOGRÁFUS-ELŐADÓ:** Gold Bea.

LÓRINC KATALIN

A képművész

■ FRENÁK PÁL TÁRSULAT: BLUE SPRING ■

A cím maga a kétértelműség: a *Blue Spring* nem csupán kék tavaszt vagy szomorú tavaszt, de kék forrást, azaz szomorú forrást is jelent. Az értelmezési lehetőségek gazdag választéka felhatalmaz, sőt felszólít a cím szabad értelmezésére.

Frenák darabja képsorokból áll: minden egyes jelenet a maga kevés, de kitartóan repetitív mozgásával szinte állóképként marad meg emlékezetünkben, s feljogosít arra, hogy e képeket éppoly szubjektíven értelmezzük, mint egy képzőművészeti gyűjtemény darabjait.

Manöken alkatú, ébenfekete hajú szépség (Püski Klára) járkal fényes, kanárisárga blézerben, csak úgy szikrázik a színpad fekete-fehér közegében; bálvány. A következő képben ez a hűvös érinthetlenség örületbe csap át: a modellt sokkos roham keríti hatalmába egy plexifal mögött, melyre a nézőtér felől valódi tojást csapkodnak. Az elegáns ruha fényes és a szétfolyt szerves

anyag matt sárgája abszurd módon üti egymást. A nézőtér közepén most borotvált fejű, hálóinges alakra (Juhász Kata) vetődik a fejjép csóvájára, kivetített arcát a színpad fölötti háttérvásznzon látjuk viszont, amint saját neve hallatán izgatottan próbál belekapaszkodni az őt (és még sok más nevet) szülőgató hangba. Kaplós pár (fiú és transzvesztita, Miguel Ortega és Gergye Krisztián) homoerotikus kígyótáncot lejt egymás körül: akarom, nem akarom, ugratás és vérkomoly szenvedély mezszygójén.

Iszonyatos géppisztolysorozat következik; az iménti, kicsit félnotás kopasz lány pisztollyal kezében betántorog; vértócsa. Ellenkép: romantikus hősszerelmes (Zambrzycki Ádám) szenvedése sanzonokra széttépett levéllel, méreggel. Aztán megint a transzvesztita, ezúttal bikiniben. Iszonyú hangzavar. Fokozás: hálóinges-pisztolyos lány epilepsziás rohama a vértócsában. Képkiegészítés: a színpadon jobbra, hátul zuhanyszőnyögről, amelynek

festői homályában fel-feltűnik egy pár (Lisa Kostur, Gergely Attila). Aztán: „angolszerű” (de nem az) nyelvi halandzsza mint vallomás: Gergely magánszáma.

Óriási teknősbéka (Zambrzycki) araszol át a színen. Megint fényes, sárga cuccok: divatbemutató. Mobiltelefonok. Szex a zuhanyozóban. Újabb kemény vágás: paralízis fiatalember vonaglása. Hal. A vége: arcképcsarnok.

Lisa Kostur és Gergely Attila



Koncz Zsuzsa felvétele

Lehet, hogy véletlen, lehet, hogy szándékolt: a képek sorrendje talán az egyik leglényegesebb összetevője annak a hatásnak, amit ez a montázs a nézőre gyakorol: zavart, mi több, valami szégyenfélét vált ki. Az ugyanis, ahogyan a hívságos átcsap száználmasba, az agresszív tragikusba, az erotikus szenvedésbe (és fordítva), kegyetlenül jellemez. Jellemzi az embert, aki úgy jó, hogy a következő pillanatban rossz, úgy tartja magasra a fejét, hogy a lába alól már csúszik is ki a talaj, úgy ember, hogy állat – és még sorolhatnánk a kínálkozó paradoxonokat.

Frenák úgy próbál a közterek fölé emelkedni (hiszen lényegében közhely mindez), hogy igyekszik túltenni a thriller- és horrorközhelyeken: torkon ragad, arcul csap. A képek mehökkentő témái mellé a hangeffektusokat hívja segítségül: iszonyatos frekvenciákkal és decibellekkel ostromolja hallóidegeinket, hogy aztán időről időre valami egészen lágy dallamra váltson, a váltásokkal sokkolva. A legerősebb kép – ez okból – a paralitikus vonaglása valamely késő romantikus gyöngyszemnek – bevallom, nem emlékszem, minek – a dallamára. Az előadó, Gergely Krisztián hiteles és intenzív előadása menti meg ezt a képet a giccstől, és ez nagy vonalakban érvényes az egész előadásra. Itt mindenki fenntartás nélkül azonosul a rá szabott figurával, s ez a halálos komolyság kölcsönöz e képeknek olyan erőt, mely feledtetni tudja, hogy itt bizony se tánc, se dráma – a maga szó szerinti jelentésében.

Frenák tipikus szerkesztésmódja jellemző erre a darabra is: azonnali erős felütés, végig intenzív szinten tartás – megoldás és feloldás semmi.

Az előadók hitelességéből és intenzitásából következik, hogy szinte értelmetlen lenne bárkit is kiemelni. Mindannyian hisznek abban, amit csinálnak, nem kérnek számon az alkotótól a táncművésznek dukáló feladatokat. Frenák ezúttal „képművész”; most éppen így – nem pedig tánccal – kívánja belekiabálni életérzését a világba. Botorság lenne tehát számon kérni a műfaji hovatartozást, különösképpen a Trafóban, a kortárs művészetek eme laboratóriumában. Még akkor is, ha kortárs tánc címén történetesen ott (is) mást vár a néző.

BLUE SPRING (Frenák Pál Társulata a Trafóban)

DRAMATURG: Christian Vernoux. **DÍSZLET:** Horgas Péter. **JELMEZ:** Benedek Mari, Szabó C. Mária. **ZENE:** Vajdai Vilmos, Gergely Attila. **KOREOGRÁFUS-RENDEZŐ:** Frenák Pál.

SZEREPLŐK: Püszi Klára, Lisa Kostur, Juhász Kata, Miguel Ortega, Gergely Attila, Gergely Krisztián, Zambrzycki Ádám.